

Helsinki

**ELINKEINOPOLIITTISET
TAVOITTEET
MAANKÄYTÖLLE
EJA 14.3.2022**

**TOTEUTUKSEN SEURANTA
12.2.2024**

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto

Elinkeinopoliittiset linjaukset ja niiden toteutuminen

1. Monipuolisia sijoittumismahdollisuuksia erilaisille yrityksille

Monipuolinen tila- ja tonttitarjonta kehittyvän elinkeinotoiminnan edellytyksenä
Elinvoimainen ydinkeskusta ja kasvava kantakaupunki
Vetovoimaiset toimisto- ja palvelukeskittymät
Yritysten tarpeita palvelevat yritysalueet
Monipuoliset kaupalliset palvelut

2. Innovaatiota ja kestävää kasvua maankäytön keinoin

Innovaatioiden edistäminen maankäytön ja rakentamisen keinoin
Kiertotalous
Digitaalinen infrastruktuuri

3. Kaikille elämyksellinen Helsinki

Kestävä matkailu
Tapahtumat ja kulttuuri
Merellinen Helsinki

4. Yritysten palvelua asiakaslähtöisesti

Yritysten palvelun parantaminen

Raportin laadintaan osallistuneet

Johdanto

Helsingin elinvoiman ja kilpailukyvyn vahvistamiseksi kaupungin on oltava houkutteleva toimintaympäristö niin yrityksille kuin kaupunkilaisille ja vierailijoillekin. Kaupungilla on merkittävä rooli yritystoiminnan kilpailukykyisen toimintaympäristön turvaamisessa. Menestyvä yritystoiminta mahdollistaa verotulojen kautta hyvinvointipalvelujen järjestämisen helsinkiläisille. Toisaalta kaupungin edellytetään myös vastaavan muuttuviin yritystoiminnan tarpeisiin riittävän nopealla aikataululla.

Helsingin elinkeinorakenne on perinteisesti ollut monipuolinen. Sen vaikutus työllisyyteen näkyy mm. siten, että kaupungissa on tarjolla työpaikkoja sekä korkeasti koulutetuille että matalamman koulutustason omaaville henkilöille. Helsingissä toimii osaamisintensiivisten korkean tuottavuuden yritystoiminnan rinnalla laaja joukko ”tavallisia” yrityksiä, jotka ovat välttämättömiä elinkeinoelämän, kaupunkilaisten ja koko yhteiskunnan toiminnalle.

Helsinki kasvaessa nopealla tahdilla ja kaupunkirakenteen tiivistyessä eri toiminnoille on yhä vaikeampaa löytää riittävästi tilaa. Jotta myös monipuolisen elinkeinotoiminnan erilaiset tilatarpeet ja kasvumahdollisuudet tulisivat turvatuiksi, katsottiin tarpeelliseksi määritellä elinkeinopoliittiset tavoitteet maankäytölle (ELMA) yhteen asiakirjaan. on ollut tarpeen määritellä ja täsmentää. ELMA-asiakirja tarkentaa ja täydentää kaupungin aiemmin hyväksymiä ohjelmia ja periaatteita sekä tontinluovutukselle, maankäytön suunnittelulle ja tilojen käytölle laadittuja linjauksia elinkeinopoliittikan näkökulmasta.

ELMA-työn valmisteluun osallistuivat vuosien 2020–2021 aikana kaupunginkanslian, kaupunkiympäristön toimialan ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan asiantuntijoita. Elinkeinoelämän edustajille järjestettiin keväällä 2021 työpaja. Asiakirjasta pyydettiin syksyllä 2021 lausunnot kaupunkiympäristölautakunnalta, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta, Helsingin yrittäjiltä sekä Helsingin seudun kauppakamarilta.

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto päätti hyväksyä elinkeinopoliittiset tavoitteet maankäytölle 14.3.2022. Hyväksyessään ohjelman kaupunginhallituksen elinkeinojaosto edellytti tunnistamaan taiteen ja kulttuurin potentiaalin paitsi vetovoima- ja imagoiteijänä, myös työllisyyden vahvistajana taiteen vapaan kentän toimijat huomioiden, sekä pohtimaan työllisyysnäkökulman konkretisoimista toimenpiteiksi ohjelmaan.

Elinkeinopoliittiset tavoitteet maankäytölle -asiakirja sisältää 42 linjausta, joita toteuttamalla kaupunki maankäytöllään tehokkaimmin edistää helsinkiläisten yritysten toimintaedellytyksiä lähivuosina. Linjaukset jakautuvat (lukumääräisesti) seuraaviin kokonaisuuksiin:

- monipuolisia sijoittumismahdollisuuksia erilaisille yrityksille (23),
- innovaatiot ja kestävä kasvu (6),
- elämysten Helsinki (10) ja
- yritysmuuntoiset palveluprosessit (3).

ELMA-toteutuksen seuranta on valmisteltu yhdessä kaupunginkanslian, kaupunkiympäristön toimialan sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan asiantuntijoiden kanssa.

Seurantaraportissa käytetyt merkinnät

Linjauksen toteutus

etenee hyvin / on tehty

etenee melko hyvin, mutta on vielä tehtävää

on edistetty kohtalaisen paljon

on tehty jotain, mutta vielä on paljon tehtävää

toiminta ei ole käynnistynyt / on toimittu toisin kuin linjauksessa on esitetty

MONIPUOLISIA SJOITTUMISMAHDOLLISUUKSIA ERILAISILLE YRITYKSILLE

MONIPUOLINEN TILA- JA TONTTITARJONTA KEHITTYVÄN ELINKEINOTOIMINNAN EDELLYTYKSENÄ

Linjaukset ja niiden toteutuksen eteneminen

Menestyvän yritystoiminnan ja monipuolisen elinkeinorakenteen turvaamiseksi kaupunki huolehtii omilla toimenpiteillään siitä, että Helsingissä on jatkossakin tarjolla markkinalähtöistä kysyntää ja yritysten tarpeita vastaavia sijoittumismahdollisuuksia – tiloja, tontteja ja alueita – nykyiselle ja uudelle yritykselle niin kantakaupungissa kuin lähiöissäkin.

Kaupungin keinovalikoima vaikuttaa toimitilojen ja tonttien tarjontaan on melko runsas johtuen mm. kaavamonopolista ja kaupungin maanomistuksesta. Myös kaupungin noudattama toimintamalli varata toimijalle alue tai tontti ensin kehittämistä varten edesauttaa yksityisten toimitilahankkeiden syntyä. Yksityisten toimijoiden hankkeiden käynnistyminen riippuu kuitenkin aina kysynnästä ja kulloisestakin taloustilanteesta. Yritysten sijoittumismahdollisuuksiin tiloihin puolestaan vaikuttavat monet tekijät kuten esimerkiksi yrityksen vuokranmaksukyky ja tilan ominaisuudet, mikrosijainti yms.

Helsinkiin on eri puolille viime vuosina rakentunut huomattava määrä toimistoja, hotelleja ja liiketiloja (Fredriksberg Vallilassa). Myös useita nykyvaatimukset täyttämättömiä kohteita on joko uudistettu (KOO3 ja Kulma 21 Kampissa) tai saneerattu purkamalla vanha rakennus (Lyyra Hakaniemessä, Nordean toimitiloja osin Vallilassa). Johtuen pitkään jatkuneesta tilankäytön tehostumisesta toimistoissa ja monipaikkaisen työn yleistymisestä toimistoja onkin nyt ennätysmäärä tyhjillään, minkä lisäksi kaupungilla on tarjolla rakentamattomia toimitontteja (Leonkatu Kalasatamassa).

Lyyra valmistui osittain vuonna 2023 (Kuva: JLL / YLVA)

Sellaiselle yritystoiminnalle, joka ei ominaisuuksiensa puolesta sovellu tiiviiseen kaupunkirakenteeseen tarvitessaan esimerkiksi tuotannon luonteen tai runsaan tavaraliikenteen takia, on sen sijaan yhä vaikeampi löytää tiloja tai tonttia Helsingistä. Kaupungin teettämän asiantuntijaselvityksen mukaan kuitenkin lähes puolet työpaikoista on sellaisia, että ne tarvitsevat muunlaista kuin toimistotilaa.

Samaan aikaan kun uusia tontteja ei ole kaavoitettu, olemassa olevien tonttien tai rakennusten käyttötarkoitus on muutettu asumiseen (Herttoniemi, Konala) voimassa olevan yleiskaavan mukaisesti. Vaikka asuminen on mahdollista ympäristöhäiriöitä aiheuttamattoman yritystoiminnan naapurissa, johtaa se usein pitkällä aikavälillä yritystoiminnan siirtymiseen muualle, usein pois Helsingistä sopivien tilojen puuttuessa.

Tila- ja tonttitarjontaa käsitellään tarkemmin käyttötarkoituksittain seuraavissa luvuissa.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)
- Kaupunginkanslia (elinkeino-osasto, talous- ja suunnitteluosasto)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

Osana tiedolla johtamista kaupunki seuraa aikaisempaa systemaattisemmin yritystoiminnan tulevaisuuden muutoskenaarioita ja niiden maankäytölle asettamia tarpeita ja haasteita sekä ottaa ajoissa huomioon esille nousevat muutostarpeet maankäytön suunnittelussa. Erityistä huomiota kiinnitetään yritysten tilankäytön kehitykseen, toimialamurrokseen, verkkokaupan mahdolliseen huomattavaan kasvuun ja liikkumistapojen muutoksiin.

Yritystoiminta on toimialasta riippumatta jatkuvassa muutoksessa, mutta erityisesti kaupan alalla muutos on ollut rajua jo pitkään. Siinä missä kaupan alan muutokset eivät vielä näy niin voimakkaasti kaupunkirakenteessa, toimistotilojen kysynnän muutos näkyy johtuen toimintatapojen muutoksista. Myös uudet liikkumistavat haastavat kaupunkisuunnittelua.

Kaupungin tulee jatkossa aikaisempaa aktiivisemmin seurata ja mahdollisuuksien mukaan ennakoida kehityskulkuja ja niiden maankäytöllisiä tai tilallisia vaikutuksia eri toimialoilla.

Selvitystarpeita käsitellään tarkemmin käyttötarkoituksittain seuraavissa luvuissa.

Vastuutahot:

- Kaupunginkanslia (elinkeino-osasto, strategiosasto)
- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan pitkäkestoista.

Toimitilahankkeiden vaikuttavuuden arvioinnissa huomioidaan jatkossa nykyistä laajemmin ja monialaisemmin niiden suorat ja välilliset työllisyys- ja muut vaikutukset. Näitä voivat olla mm. toimipisteen tai rakennuksen merkitys osana yritysekosysteemiä tai toiminnallista verkostoa ja alueelliset imagovaikutukset.

Kaupunki selvittää maankäytön suunnittelun kuin myös eri hankkeiden yhteydessä jo nyt monia eri vaikutuksia, hankkeesta riippuen myös taloudellisia ja yritysvaikutuksia. Kuitenkin monet aineistot, joihin joudutaan tukeutumaan, perustuvat muutaman vuoden takaiseen tietoon. Erityisesti monipaikkaisen työn yleistymisen myötä työpaikkojen sijainti ei enää vastaa niistä koottuja tilastoja eikä toiminnasta esimerkiksi syntyvät välilliset työllisyysvaikutukset aina tule otetuksi huomioon. Osalla toimialoista on saatavissa huomattavan paljon erilaista tietoa, osalla hyvin vähän.

Kaupungin tulee selvittää, millaisilla uusilla tarkastelutapoja tai mittareita voidaan kehittää, jotta eri toimintojen suorat ja välilliset työllisyys- ja muut vaikutukset, pystytään tuomaan esille nykyistä paremmin ja monialaisemmin. Muita vaikutuksia ovat esimerkiksi toimipisteen tai rakennuksen merkitys osana yritysekosysteemiä tai toiminnallista verkostoa tai alueelliset imagovaikutukset. Menetelmien kehittämisessä on pyrittävä kuitenkin helppokäyttöisyyteen ja tarkoituksenmukaisuuteen suhteessa hankkeen laajuuteen.

Vastuutahot:

- Kaupunginkanslia (elinkeino-osasto, strategiaosasto)
- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan pitkäkestoista.

- Kehitystyö käynnistetään vuoden 2024 aikana.

ELINVOIMAINEN YDINKESKUSTA JA KASVAVA KANTAKAUPUNKI

Maan monipuolisin työpaikka-, palvelu-, kulttuurin ja vapaa-ajan keskittymä – kaikkien saavutettavissa ympäri vuoden

Kooltaan varsin rajatulla Helsingin ydinkeskusta-alueella tarkoitetaan tässä yhteydessä markkinatoimijoiden (Helsinki Research Forum) määrittelemää liikekeskustaa eli CBD-alueetta (*Central Business District*):

Toimisto-osamarkkinana Helsingin ydinkeskusta-alue rajautuu etelässä Pienelle Roobertinkadulle, pohjoisessa Töölönlahden alueelle, lännessä Yrjönkadulle / Kampin kauppakeskukseen sekä idässä Etelärantaan / Unioninkadulle.

Liiketilojen ykkösalue (Prime Retail) rajautuu lännessä Kamppiin / Yrjönkadulle, idässä Fabianinkadulle, etelässä Pohjoisesplanadille ja pohjoisessa Kaivokadulle. Tälle alueelle sijoittuu Pohjoisesplanadin ja Aleksanterinkadun sekä niitä yhdistävien katujen nk. high street -ostosalue sekä useampia merkittäviä kauppakeskuksia (Kamppi, Forum, City-center, Kluuvi, Kämp Galleria).

Helsingin ydinkeskustan toimisto- ja liiketilojen osamarkkina-alueet kartalla

(Lähde: KTI, Additions to the map by KTI. Maanmittauslaitos & ESRI Finland LITE open data, licensed under CC BY 4.0)

Ydinkeskusta-alueita ympäröi SBD-alue (*Secondary Business District*), joka käsittää ydinkeskusta-alueen ulkopuolisia alueita Kruununhaasta, Kaartinkaupungista, Kampista, Etu-Töölöstä, Katajanokalta sekä Punavuoresta.

Kolmas käytetty keskustan aluerajaus on *Helsingin niemi*, joka kattaa ydinkeskustan kaupunginosien lisäksi myös eteläisen Helsingin pääosin asumiseen painottuvat kaupunginosat (Eira, Ullanlinna, Kaivopuisto, Katajanokka).

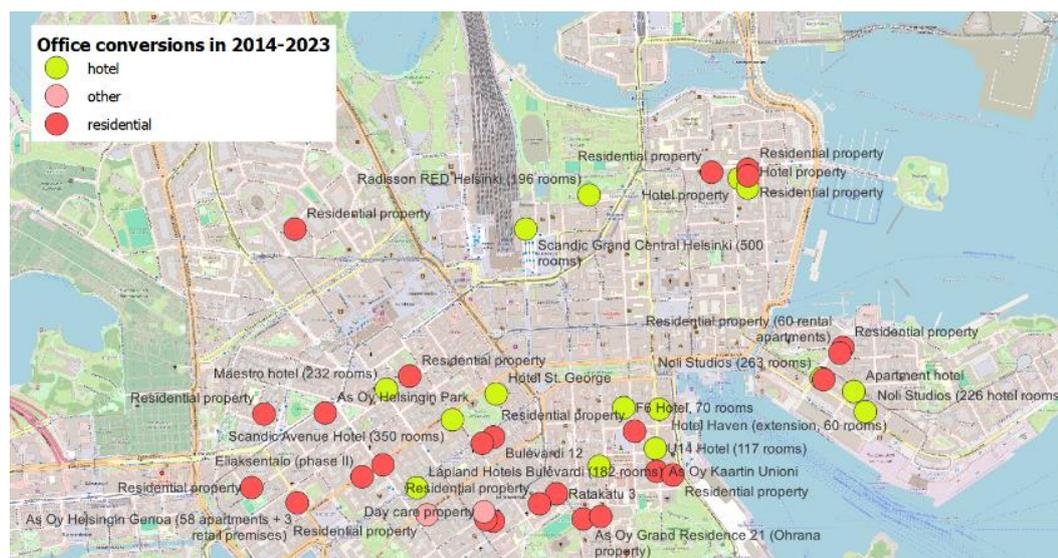
Linjaukset ja niiden toteutuksen eteneminen

Helsingin ydinkeskustan asemaa maan merkittävimpänä liike-elämän, hallinnon, työpaikkojen ja ainutlaatuisen palvelutarjonnan keskittymänä vahvistetaan. Kaupunki suhtautuu ydinkeskustan alueella joustavasti kiinteistöjen kehittämiseen erityisesti eri toimitilakäyttötarkoitusten välillä ja reagoi tarvittaessa nopeasti yritysten muuttuviin tarpeisiin ottaen kuitenkin huomioon ydinkeskustan erityispiirteet.

Helsingin ydinkeskustan (CBD) ja sitä ympäröivällä alueella (SBD) on parhaillaan suunnitteilla useita hankkeita, jotka valmistuessaan mm. lisäävät alueen toimitilatarjontaa ja tuovat uusia vetovoimaisia toimintoja alueelle. Kaupunki myötävaikuttaa hankkeiden toteutukseen pitkäjänteisesti erityisesti kaavoituksen ja osin tontinluovutuksen keinoin, mutta yksityisten toimijoiden hankkeet käynnistyvät aina kysynnän ja siihen vaikuttavien tekijöiden kuten esimerkiksi talustilanteen yhteisvaikutuksesta.

Rakenteilla olevista hankkeista yhdessä (Aleksi 13) osa rakennuksen entisistä liiketiloista muutetaan toimistotiloiksi ja toisessa (Mannerheimintie 14) vanha toimistorakennus puretaan ja korvataan uudella. Ennen koronapandemiaa käynnistyi ja osin myös valmistui huomattava määrä, noin 140 000 neliötä, hotelleja rakennuksiin, jotka olivat aiemmin olleet toimistokäytössä. Vuoden 2024 alkupuolella ydinkeskustan maajoutuskapasiteetti kasvaa nykyisestä vielä lähes 400 huoneella (Katajanokanlaituri 4, Kaivokatu 12).

Helsingissä keskusta-alueella vuosien 2014–2023 aikana toteutuneet käyttötarkoituksenmuutokset (Lähde: KTI)

Helsingin Yliopisto on yhdessä kaupungin kanssa laatinut selvityksen yliopiston Keskustakampuksen kehittämispotentiaalista. Sen mukaan mm. kampuksen rakennuskantaa kehitetään yhtenä kokonaisuutena, rakennusten ensimmäisiä kerroksia avataan ja alueelle sijoitetaan vetovoimaisten yritystilojen kokonaisuus.

Kaupunki selvittää parhaillaan myös sitä, millä edellytyksillä keskustan asukasmäärää voitaisiin nostaa ydinkeskustan elinvoiman vahvistamiseksi turvaten kuitenkin työpakkakesittymän säilyminen.

Helsingin kaupunki on seurannut keskusta-alueen elinvoiman kehitystä vuodesta 2016 vuosittain tehtävällä elinvoimalaskennalla, joka perustuu liikeilojen kartoittamiseen ja luokittamiseen Elävät kaupunkikeskustat ry:n (EKK) teettämän menetelmän mukaisesti. Tarkastelussa ”kaupallinen elävä keskusta” määräytyy pääosin lauantaisin palvelevien kauppojen, ravintoloiden ja kahviloiden perusteella. Tarkastelun mukaan ydinkeskustan elinvoima on heikentynyt vuodesta 2018 alkaen. Kaupunki tarvitsee kuitenkin sekä laaja-alaisempia että järjestelmällisempiä seurantatapoja ja mittareita, jotta ydinkeskustan kehittämisestä yleisesti ja erityisesti elinvoiman näkökulmasta voidaan seurata nykyistä paremmin.

Tiedolla johtamisen tueksi tavoitteena on kehittää olemassa olevien käytäntöjen rinnalle Helsingin ydinkeskustan tilannekuvaa säännöllisesti seuraavia elinvoimamittareita, jonka avulla kaupunki ja yritykset voivat seurata kehitystä ja saada mm. vertailutietoa kansainvälisestä vetovoimasta. Kevään ja kesän 2023 aikana on kehitetty Esplanadien kokeilun elinvoimavaikutusten mittaamiseksi ensimmäinen toimintamalli, josta saatavien kokemusten pohjalta mallia on tarkoitus kehittää edelleen koko ydinkeskustan alueen elinvoimavaikutusten mittaristikoksi.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)
- Kaupunginkanslia (elinkeino-osasto, strategiaosasto, aluerakentamisyksikkö)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

Kaupunki myötävaikuttaa omilla toimillaan siihen, että ydinkeskustan ja muun kantakaupungin työpaikkakeskittymät voivat kasvaa ja uusia keskittymiä voi syntyä.

Kaupunki on mm. kaavoituksen, tontinluovutuksen ja luvituksen keinoin edesauttanut työpaikkakeskittymien muodostumista ja kasvua viime vuosien aikana: ydinkeskustan rakenteilla olevien uusien (esimerkiksi Katajanokanlaituri 4) ja useiden saneerattavien kohteiden lisäksi laajentuvassa kantakaupungissa on rakentumassa merkittäviä työpaikkakeskittymiä mm. Kalasataman ja Pasilan alueille. Lähempänä keskustaa myös Hakaniemi on yksityisten kiinteistökehittämishankkeiden ansiosta kehittynyt monipuolisena työpaikka-alueena.

Valmistuneiden ja vireillä olevien rakennushankkeiden lisäksi em. alueille on myönnetty lukuisia kehittämisvarauksia sekä toimisto- että hotellihankkeille. Kaupunki on myös myynyt omasta käytöstä poistuvia kiinteistöjä yksityisille toimijoille, jotka osaltaan kehittävät kohteita paitsi toimisto- myös esimerkiksi kulttuurin ja vapaa-ajan keskittyminä. Lähi- ja pidemmän aikavälillä työpaikkamäärää tarkastelualueilla kasvattavia hankkeita on valmisteilla mm. Makasiinirannan – Eteläsataman alueella, Hieta- lahdenrannassa ja Ruoholahdessa. Uusien yksityisten toimijoiden hankkeiden käynnistyminen riippuu kuitenkin aina kysynnästä ja kulloisestakin taloustilanteesta.

Kaupunki markkinoi tulevia toimitilarakentamismahdollisuuksia, myytäviä kohteitaan, suunnittelu- ym. kilpailuja sekä rakenteilla olevia kohteita yhteistyössä kumppanien kanssa kansainvälisissä kiinteistöalan tapahtumissa (MIPIM, EXPO REAL) vuosittain. Lisäksi kaupunginkanslia on järjestänyt kotimaisille toimitila-alan ammattilaisille suunnatun Toimitilainfon, jossa jaetaan tietoa tulevista toimitilarakentamismahdollisuuksista ja suunnitteilla olevista hankkeista.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)
- Kaupunginkanslia (aluerakentamisyksikkö, elinkeino-osasto)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

Keskustan hyvä saavutettavuus kaikilla kulkumuodoilla kaikkina vuodenaikoina turvataan. Saavutettavuuden parantamisessa painotetaan kestäviä ja kustannustehokkaita kulkumuotoja, turvaten myös sujuva henkilöautoliikenne sekä asukkaille että liikkeissä asioiville. Kaupunki varmistaa keskustan logistiikkatoimintojen sujuvuuden nykyistä tehokkaammin.

Keskustan saavutettavuutta edistetään usealla eri toimella. Viimeisen kahden vuoden aikana saavutettavuus on konkreettisesti parantunut joukkoliikenteen osalta, kun länsimetron jatke on otettu käyttöön. Lisäksi rakenteilla on useita saavutettavuutta *kestävillä kulkumuodoilla* parantavia hankkeita kuten Kruunusillat, Kaisantunneli ja Mannerheimintien remontti.

Ydinkeskustan saavutettavuuteen vaikuttavia työmaita on vuosien 2022–2023 aikana ollut käynnissä keskustassa ja sen läheisyydessä useita, mm. Hakaniemessä, Mannerheimintiellä, Rautatieasemalla (Kaisantunneli) ja Hermannin rantatiellä. Työmaiden ydinkeskustan saavutettavuutta merkittävästi heikentävä vaikutus on yleensä väliaikaista. Keskustan saavutettavuuteen vaikuttavien työmaiden yhteisvaikutuksia on tarkasteltu ja aikatauluja on sen pohjalta päivitetty.

Elinkeinoelämän edustajien esille tuomien kannanottojen mukaan niin ydinkeskustan kuin myös laajemman keskusta-alueen saavutettavuus henkilöautolla on heikentynyt merkittävästi. Tähän ovat vaikuttaneet paitsi em. työmaat myös erityisesti Esplanadien kesällä 2023 alkanut kokeilu, jossa mm. Pohjoisesplanadilta poistettiin yksi ajo-kaista ja pysäköintipaikat.

Laadinnassa on ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelma, jonka yhtenä keskeisenä tavoitteena on parantaa keskustaan saapumista. Toisena tärkeänä tavoitteena on parantaa jakelu- ja huoltoliikenteen toimivuutta. Keskustan huoltotunnelin kehittäminen on yksi osa tätä kokonaisuutta.

Vastuutaho:

- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

Viihtyisäksi koettu ja tarjonnaltaan monipuolinen asiointi-, oleilu- ja kävely-ympäristö lisäävät keskusta-alueen vetovoimaa. Kaupunki kehittää omalta osaltaan keskusta-alueen viihtyisyyttä ja elämyksellisyyttä mahdollistaen samalla yritysten ja kiinteistönomistajien toimenpiteitä viihtyisyyden lisäämiseksi. Ydinkeskustan kävelypainotteista aluetta laajennetaan ja hoidetaan jatkossa kokonaisuutena korkean laatutason palvelupauksella.

Kaupunki on tehostanut yhteistyötä ydinkeskustan eri toimijoiden kanssa viime vuosien aikana. Ydinkeskustan kävelypainotteisten alueiden kehittämiseen liittyviä alueen elinvoimaa vahvistavia hankkeita edistetään myös kaupunkistrategian elinvoimaprojektin (HELY-työryhmä) avulla. Tavoitteena on varmistaa, että ydinkeskustaa koskevat suunnitelmat ja hankkeet käsitellään yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa riittävän aikaisessa vaiheessa. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää kokemuksellisen, viihtyisän ja vetovoimaisen sekä yritysten tarpeita palvelevan kävely-ympäristön kehittämiseen sekä sujuvan huoltoliikenteen ja tavarantoimituksen edellytysten kehittämiseen. HELY-työryhmän toiminta jatkuu strategiakauden 2021–2025 ajan.

Ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelman (YKLJS) tavoitteena on, että kestävä liikennejärjestelmä vahvistaa elämyksellistä keskustaa. Liikennejärjestelmän kehittämisen tavoitteena on se, että kävelyn, oleilun ja viihtymisen olosuhteet keskustassa ovat kansainvälisesti korkealaatuisia ja paranevat oleellisesti nykytilanteesta. Toivottuja resursseja keskustan painoarvon edellyttämiä ylläpitoon ei ole toistaiseksi osoitettu, mikä ilmenee esimerkiksi talviaikaan lumenpoiston hitautena tai liikennemerkkien huonokuntoisuutena.

Helsingin kaupunki käynnistyi syksyllä 2023 yhteistyössä Aalto-yliopiston, Helsingin yliopiston ja Helsingin seudun kauppakamarin kanssa opiskelijakilpailun Helsingin ydinkeskustan elinvoiman vahvistamiseksi. Tavoitteena on nostaa esille idearikkaita ja toteuttamiskelpoisia ehdotuksia, jotka vahvistavat Helsingin ydinkeskustan elämyksellisyyttä, vetovoimaisuutta ja viihtyisyyttä sekä luovat mahdollisuuksia uudelleenlaajalle toiminnalliselle kirjolle parantaen samalla elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Kilpailun tulokset julkistetaan maaliskuussa 2024.

Talousarviokäsittelyn yhteydessä 9.10.2023 kaupunginhallitus katsoi, että keskustan vetovoiman vahvistamiseksi tulisi kesällä 2024 toteuttaa olemassa olevia kävely-, tori- ja puistoalueita käyttäen kattava terassialueiden ja ruokakulttuurin vahvistumista tukevien myyntipisteiden verkosto, joka ulottuu Senaatintorilta Diananpuistoon. Kaupungin tulisi myös luoda tarkoitusta varten tarvittava infra ja toiminnallisuus.

Vastuutahot:

- Kaupunginkanslia (elinkeino-osasto)
- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne, rakennukset ja yleiset alueet)
- Helsingin Kaupunkitilat Oy
- Tapahtumasäätiö

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

- Ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelman on tarkoitus valmistua päätöksentekoon kesään 2024 mennessä.

Kaupungin ydinkeskustaan liittyvien kehittämishankkeiden yhteydessä teettämät selvitykset ja analyysit avataan julkiseen käyttöön, jolloin niistä on yhteen koottuna ja päivitettävänä tietolähteenä merkittävää hyötyä kaikille keskustan kehittämisessä mukana oleville toimijoille.

Kaupungin teettämiä ydinkeskustaa koskevia selvityksiä ja analyysseja, joissa ei käsitellä henkilö- tms. salassa pidettäviä tietoja, on jaettu aktiivisesti mm. alueen toimijoille suoraan ja ydinkeskustan elinvoimaprojektin (HELY-työryhmä) puitteissa. Aluetta koskevat selvitykset ja raportit löytyvät kattavasti myös Helsinki City Markkinointi ry:n kaikille avoimilta www-sivuilta (<https://www.helsinkicitymarkkinointi.fi/tietopankki>). Myös Helsingin seudun kauppakamari ja Helsingin Yrittäjät ry jakavat selvityksiä edelleen omien jakelukanaviensa kautta.

Laajempia käyttäjäryhmiä tavoitettavia jakelukanavia ovat mm. Helsinki Region Infoshare -palvelu ja Suomi.fi -avodata. Ennen kaupungin aineiston julkaisemista em. palveluissa tulee aineistojen julkaisemiseen liittyvät mahdolliset rajoitukset selvittää.

Vastuutahot:

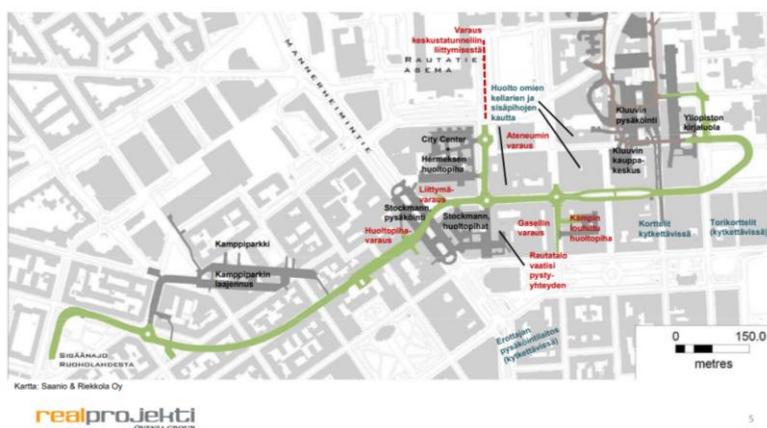
- Kaupunginkanslia (elinkeino-osasto): tiedottaminen
- Kaikki kaupungin yksikön: jakaminen

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

Kaupunki tarjoaa keskustan huoltotunneliin liittymisen edistämiseksi alueen kiinteistönomistajille riittävät kannustimet liittymiselle ja selvittää keinoja katutilan tekemiseksi turvallisemmaksi kävelylle ja pyöräilylle.

Kaupunkiympäristön toimialan ja kaupunginkanslian edustajat käynnistivät syksyllä 2022 keskustelut keskustan huoltotunnelin vaikutuspiirissä olevien kiinteistönomistajien ja muiden toimijoiden kanssa siitä, millä kiinteistöillä olisi käytännössä mahdollista liittyä Keskustan huoltotunneliin ja millä edellytyksillä useampia kiinteistöjä huoltotunneliin saataisiin liittymään. Samalla on pohdittu, mitä ratkaisuja olisi löydettävissä tunnelin nykyistä laajamittaisempaan käyttöön ottaen huomioon mm. lainsäädännölliset, rakenteelliset ja turvallisuustekijät.

Kartta liittymätilanteesta kortteleittain

Lähde: Realprojekti Oy

Kaupunkiympäristön toimialan johdolla valmistellaan asiaan liittyvää kehittämisva-
rausta kaupungille SRV:ltä ja eräiltä alueen kiinteistön omistajilta saapuneen hake-
muksen takia. Selvitystyö jatkuu osana varauksen valmistelua.

Kaupunki ei ole toistaiseksi tarjonnut kiinteistönomistajille alennuksia liittymismaksui-
hin tai muita taloudellisia kannustimia lukuun ottamatta mahdollista lisärakentamiso-
keutta, mikä edellyttäisi liittymistä huoltotunneliin.

Vuonna 2023 huoltotunneliin (Kluuvin tunneli) liittyi yksi uusi kiinteistö (Vuorikatu 24).

Kaupungin katuverkon uudistamisessa ja kehittämisessä peruseriaatteena on pa-
rantaa katutilan turvallisuutta sekä kehittää kävelyn ja pyöräliikenteen olosuhteita.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)
- Helsingin Väylä Oy
- Kaupunginkanslia (talous- ja suunnitteluosasto)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan pitkäkestoinen.

- Selvitystyö on käynnissä.

VETOVOIMAISET TOIMISTO- JA PALVELUKESKITTYMÄT

Toimistoja, palveluita ja asumista sulassa sovussa - raiteilla hyvin saavutettavissa

Linjaukset ja niiden toteutuksen eteneminen

Kaupunki huolehtii siitä, että toimistokantaa säilytetään ja uusia toimistorakennuksia kaavoitettaessa priorisoidaan voimakkaan ja vakiintuneen kysynnän alueita ja raide liikenteen asemien läheisyyttä. Vastaavilla sijainneilla kysyntää vastaamattoman toimistotilakannan uudistamista edistetään.

Poiketen asuntorakentamisesta, jota kaupunki ohjaa vahvasti omilla toimillaan, toimistorakentaminen on täysin markkinaehtoista. Kaupunki on mahdollistaja, joka voi mm. kaavoituksella ja tontinluovutuksella yhteistyössä yksityisten kiinteistökehittäjien ja sijoittajien kanssa myötävaikuttaa hankkeiden etenemiseen. Markkinaehtoisuudesta seuraa myös se, että uudet hankkeet sijoittuvat ja toteutuvat laadultaan käyttäjien vaatimusten mukaisesti. Tilankäytön tehostuttua ja nykyisellään monipaikkaisen työn yleistyttyä yritykset asettavat toimistotiloilleen yhä enemmän vaatimuksia mm. sijainnin suhteen: uudet toimistorakennukset sijoittuvat nykyisin aina raskaan raideliikenteen asemien tai raitioliikennevyöhykkeen välittömään läheisyyteen.

Mannerheimintie 14 uudistuu (Lähde: Minna Maartola)

Kaupunki edesauttaa tällaisten hankkeiden etenemistä tukien kehitystä omilla toimenpiteillään. Uudiskohteiden lisäksi erityisesti keskusta-alueella tehty lukuisia saneerauksia vanhoihin kiinteistöihin, jotta nämä vastaisivat nykypäivän vaatimuksia.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)
- Kaupunginkanslia (talous- ja suunnitteluosasto)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

Osana tiedolla johtamista kaupunki seuraa aktiivisesti toimistomarkkinan kehitystä, toimistorakennusten tilankäytön tehokkuuden kasvun mahdollista jatkumista ja muita toimistotilakysyntään vaikuttavia muutostekijöitä sekä ottaa ajoissa huomioon esille nousevat muutostarpeet maankäytön suunnittelussa ja edesauttaa pitkän tähtäimen tavoitteiden toteutumista.

Kaupungin asiantuntijat kaupunginkansliassa (elinkeino-osasto) ja kaupunkiympäristön toimialalla (maankäyttö ja kaupunkirakenne) seuraavat aktiivisesti toimistomarkkinoiden kehitystä ja niihin vaikuttavia tekijöitä. Toimistomarkkinat ovat olleet voimakkaassa muutoksessa alkaen koronapandemiasta, siitä seuranneesta hybridityöstä ja sen vaikutuksista tilatarpeeseen. Uutena elementtinä nykyinen taloustilanne korostaa tilankäyttäjien kustannustietoisuutta entisestään.

Em. syystä kaupunki (kaupunginkanslian elinkeino-osasto ja aluerakentaminen) ja kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne) teettivät markkinalähtöisestä toimistotilakysynnän tarpeesta Catella Property Oy:llä uuden asiantuntija-arvion, joka valmistui maaliskuussa 2023. Selvitystä on tarpeen päivittää tasaisin väliajoin tai tarvittaessa. Toimistotilan kysynnän muutosten huomioon ottamista maankäytön suunnittelussa hankaloittaa kaavoituksen ja markkinakehityksen hyvin erilainen aikajänne. Kaupungin tuleekin pohtia keinoja, miten jatkuvaa muutosta ja epävarmuuden lisääntymistä toimisto- ja laajemmin toimitilamarkkinoilla voidaan kaupungin toiminnassa paremmin ennakoida.

Vastuutahot:

- Kaupunginkanslia (elinkeino-osasto, strategiaosasto / KTP)
- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

Helsingillä tulee olla jatkuva valmius mahdollistaa yhdestä kahteen ns. pääkonttoritsoista tonttia tai sijaintipaikkaa. Tarjoama voi kaupungin omien tonttien ohella sisältää myös muiden toimijoiden omistamia kohteita. Tontteja luovutetaan liikevaihdoltaan ja työntekijämäärältään suurille yrityksille tai yrityksille, jolla on ilmeinen potentiaali kasvaa sellaiseksi lähivuosien aikana.

Kaupungilla on tällä hetkellä tarjota muutamia tontteja, joita voidaan pitää sopivina ns. pääkonttoritoiminnoille. Kaupunkiympäristön toimiala edistää lisäksi uuden tarjonnan syntyä sekä kaavoituksen että kehittämistarvauksenmenettelyn avulla.

Katajanokanlaituri 4:een on tulossa pääkonttori ja hotelli

(Lähde: Varma / Anttinen Oiva Arkkitehdit Oy)

Toistaiseksi on tarkemmin määrittelemättä, mitä sijaintiin, laatuun yms. liittyviä ominaisuuksia pääkonttoritasoinen tontti tai sijainti edellyttää. Myös nykyinen ja tuleva tarjonta tulee kirjata yksiselitteisesti. Lisäksi toimintatavoista kuten esimerkiksi siitä, kuinka pitkään tontteja pidetään varantona esimerkiksi heikossa taloustilanteessa, tulee sopia vielä yksityiskohtaisemmin. Niin ikään kaupungin tavoitetilasta on tarpeellista viestiä mm. Senaatti Kiinteistöille ja yksityisille kiinteistönomistajille riittävän laajan tarjonnan varmistamiseksi.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)
- Kaupunginkanslia (aluerakentaminen ja elinkeino-osasto)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on jatkuvaa.

- Toimintamallia tarkennetaan vuoden 2024 aikana.

Kun uusia kaupunginosia rakennetaan, otetaan kaavoituksessa ja rakentamisen järjestyksessä riittävästi huomioon se, että alueiden asukkaat tarvitsevat palveluita myös silloin kuin alueita rakennetaan.

Kaupunki mahdollistaa kaavoituksen, tontinluovutuksen ja luvituksen keinoin yksityisten palvelujen kuten esimerkiksi vähittäiskauppojen sijoittumisen uusille alueille. Kaupunki voi kuitenkin vaikuttaa vain omalla järjestämisvastuullaan olevien palvelujen sijoittumisaikatauluun, sillä kaikki kaupalliset palvelut edellyttävät riittävää asiakaskuntaa myös lähialueeltaan.

Helsinki on toistaiseksi mahdollistanut harvakseltaan erilaisia väliaikaisratkaisuja ongelman poistamiseksi. Uudenlaisia toimintamalleja on syytä selvittää ottaen kuitenkin huomioon mm. se, että kaupunki ei voi esimerkiksi subventoida yksittäistä yritystä tai muuten kohdella yrityksiä eriarvoisesti.

Kaupunki järjestää sekä asuntorakentamisen että toimitilarakentamisen ammattilaisille suunnatut informaatiotilaisuudet, jossa jaetaan tietoa tulevista rakentamismahdollisuuksista ja suunnitteilla olevista hankkeista. Lisäksi kaupungin asiantuntijat tapaavat mm. kaupan alan toimijoita kertoakseen hyvissä ajoin tulevista uusista sijoittumismahdollisuuksista.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)
- Kaupunginkanslia (talous- ja suunnitteluosasto)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

YRITYSTEN TARPEITA PALVELEVAT YRITYSALUEET

Tuotanto, huolto, vienti ja logistiikka mahdollistaen

Linjaukset ja niiden toteutuksen eteneminen

Kaupunki kehittää olemassa olevia yritysalueita esikaupunkialueilla monimuotoisesti elinkeinopolitiikan ja yritystoiminnan tarpeista lähtien, säilyttäen alueet pääosin nykyisessä laajuudessaan. Mikäli tämä ei ole kaupungin kokonaisedun kannalta perusteltua, kaupunki huolehtii siitä, että ao. yrityksille suunnattu viestintä on oikea-aikaista ja riittävää, ja pyrkii löytämään yritystoiminnalle sopivia alueita muualta monipuolisen elinkeinorakenteen turvaamiseksi. Lisäksi arvioidaan, onko joillakin yritysalueilla syytä sallia hybridirakentamista.

Helsingin yleiskaavassa 2016 suurin osa silloisista yritysalueista (yleiskaavassa toimitila-alueet) säilytettiin silloisessa laajuudessaan. Joidenkin alueiden reunoille mahdollistettiin tehokkaampaan rakentamista joko asuinalueiksi tai ns. keskustatoimintojen alueiksi eli eri käyttötarkoitukset mahdollistaviksi sekoittuneiksi alueiksi. Tämän mukaisesti esimerkiksi Herttoniemen uudessa keskuksessa ja Konalassa useita entisiä teollisuustontteja on jo rakennettu asuin- ja keskustatoimintojen alueiksi.

Sittemmin johtuen kaupungin strategisesta tavoitteesta samanaikaisesti kasvaa ja säilyttää viheralueet on syntynyt paine tarkastella yleiskaavassa määriteltyjen yritysalueiden tulevaisuutta uudelleen. Osalle alueista tehdään jo nyt tarkasteluja asumiskäyttöön muuttamisesta. Vastaavasti voisi selvittää, voisiko tyhjentyneitä tiloja konvertoida ns. tuotannolliseen toimintaan. Sellaiselle yritystoiminnalle, joka ei ominaisuuksiensa puolesta sovellu tiiviiseen kaupunkirakenteeseen, on ollut ja tulee jatkosaa olemaan yhä vaikeampi löytää tiloja tai tonttia Helsingistä.

Yritysmuutoksen näkökulmasta kaupungin maine yhteistyökumppanina onkin kärsinyt ja luottamus kaupunkiin pitkäaikaisena vuokranantajana on heikentynyt.

Kaupungin teettämän asiantuntijaselvityksen (Catella 2023) mukaan lähes puolet työpaikoista on jatkossakin sellaisia, että ne tarvitsevat muunlaista kuin toimistotilaa. Samaan aikaan tonttien ja tilojen poistuman kanssa ei kuitenkaan ole kaavoitettu uusia T-tontteja: esimerkiksi vuonna 2018 laaditussa Pienyritystontti-selvityksessä tunnistettujen alueiden kaavoitus teollisuustontteiksi ei ole edennyt.

Mikäli yritysalueilla toimijoiden luottamus toimintamahdollisuuksiinsa tulevaisuudessa heikkenee, yritykset muuttavat vähitellen toisaalle, usein pois Helsingissä. Samalla yritysten toisilleen tarjoamat B2B-palvelut samoin kuin kaupunkilaisten tarvitsemat palvelut samoin kuin työpaikat muuttavat yhä kauemmas, jolloin niiden saavutettavuus joukkoliikenteellä heikkenee. Työntekijät ja palveluja tarvitsevat kaupunkilaiset joutuvat turvautumaan omaan autoon, millä taas on vaikutusta siihen, miten kaupunki onnistuu hiilineutraalisuustavoitteidensa saavuttamisessa.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)
- Kaupunginkanslia

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

Helsinki houkuttelee uusia korkean jalostusasteen tuotannollisen toiminnan TKI-yrityksiä sijoittumaan Helsinkiin. Kaupunki tehostaa yhteistyötä lähialueen kuntien kanssa, jotta kokoluokaltaan merkittäviä tuotannollisia yrityksiä voi sijoittua Helsingin seudulle.

Voidakseen houkutella uusia toimijoita kaupunkiin Helsingin tulee kartoittaa potentiaaliset korkean jalostusasteen tuotannollisen toiminnan TKI-yritykset, joilla olisi kiinnostusta sijoittua Helsinkiin. Vasta tämän jälkeen voidaan käynnistää toimenpiteet yritysten houkuttelemiseksi.

Helsingille tulleita teollisuustonttikyselyitä, joihin kaupungilla ei ole ollut tarjota tontteja, on jo useamman vuoden ajan ohjattu naapurikaupunkeihin ja KUUMA-seudulle. Kaupungin on kuitenkin syytä vielä tehostaa yhteistyötä seudun kuntien kanssa tältä osin. Lisäksi Helsingin tulisi laatia yhteistyössä seudun kuntien kanssa suunnitelman teollisuuden aseman vahvistamiseksi Helsingin seudulla erityisesti vihreän siirtymän, digitalisaation ja viennin vauhdittamiseksi.

Vastuutahot:

- Kaupunginkanslia (elinkeino-osasto)
- Helsinki Partners
- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

- Toimintatapojen systematisointi käynnistetään vuoden 2024 aikana.

Kaavoitettaessa asuinalueita ympäristöhäiriöitä aiheuttamattoman yritystoiminnan läheisyyteen kaupunki huolehtii siitä, että uudet asuinalueet eivät aiheuta suhteetonta häiriötä olemassa olevalle yritystoiminnalle.

Viime vuosien aikana kaupunki on kaavoittanut esimerkiksi Myllypurossa Karhunkallioon uusia asuinalueita Roihupellon yritysalueen lähelle. Herttoniemessä yritysalueen eteläosa on osin muutettu asuinalueeksi, jossa paikoin yritysten tuotannolliset tilat sijaistavat uudehkojen asuinrakennusten vieressä.

Kaupungin keinot huolehtia siitä, että asumisen ja yritystoiminnan välisiltä konflikteilta vältytään, ovat rajalliset erityisesti sen jälkeen, kun asukkaat ovat muuttaneet alueelle. Huolessella suunnittelulla varmistuen erityisesti yritystoiminnan edellyttämien tavaraliikenteen toimintaedellytykset ja sen tuottamien äänien suuntautuminen yms., voidaan minimoida riskejä. Vaikka asuminen on mahdollista ympäristöhäiriöitä aiheuttamattoman yritystoiminnan naapurissa, on se johtanut usein pitkällä aikavälillä valituksiin yritystoiminnan aiheuttamista häiriöistä. Työpaikkojen säilyttämiseksi Helsingissä asuinalueiden kaavoittamista yritysalueiden välittömään läheisyyteen tulisikin jatkossa välttää.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)
- Kaupunginkanslia

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

Oman tietopohjan parantamiseksi kaupunki kerää mahdollisimman ajantasaista tietoa yritysalueista. Tietopohjaa hyödynnetään määrätietoisesti yritysalueiden työpaikkatiheyden ja niillä sijaitsevien yritysten jalostusarvon kasvattamiseksi nykytilasta. Matalan tuottavuuden ja tilaa väljästi käyttävän toiminnan tilanteesta pyritään kohti suurempaa työpaikkaintensiteettiä, tilatehokkuutta ja tuottavuutta lähtien kunkin alueen nykytilanteesta ja ominaispiirteistä.

Yritysalueet poikkeavat toisistaan niin ominaisuuksiltaan kuin yritysprofiililtaan. Esimerkiksi laajentuvassa kantakaupungissa sijaitsevat Tukutori, Vallila ja Vattuniemi ovat täysin erilaisia kuin esikaupunkialueiden yritysalueet. Näin myös eri alueiden kehittämistarpeet ja mahdollisuudet eroavat toisistaan paikoin hyvinkin paljon.

Kaupungilla ei ole riittävästi ajantasaista tietoa eri alueiden yrityksistä, yritysten ja eri toimialojen pitkän tähtäimen kehitysnäkymistä, yritysverkostoista tai alueiden työllistävistä tai muusta taloudellisesta vaikuttavuudesta ym. seikoista, jotka osaltaan vaikuttavat eri alueiden kehittämisenäkymiin. Kaupungilla ei ole keinoja seurata esimerkiksi työpaikkamäärän kehitystä tai edes yrityksiä, jotka toimivat kaupungin vuokraamalla tonteilla. Monet aineistot, joihin joudutaan tukeutumaan, perustuvat muutaman vuoden takaiseen tietoon. Osalla toimialoista on saatavissa enemmän ja monipuolisemmin tietoa kuin toisilla. Yleisesti ottaen kuitenkin ajantasaisen tiedon saanti yrityksistä ja yritystoiminnan eri tekijöistä esimerkiksi kyselyillä, voi olla hyvin työlästä.

Kaupungin tuleekin selvittää, millä tarkoituksenmukaisilla keinoin kaupungin yritysalueista ja niiden yritystoiminnasta saataisiin parempi kuva.

Vastuutahot:

- Kaupunginkanslia (elinkeino-osasto, strategiaosasto)
- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan pitkäkestoinen.

- Kehitystyö käynnistetään vuoden 2025 aikana.

Kaupunki osoittaa alueeltaan lisää raskaalle liikenteelle tarkoitettuja ajantasauspaikkoja.

Östersundomin osayleiskaavan kaavaluonnoksen laatimisen yhteydessä kaupungin on tarkoitus selvittää mahdollista raskaan liikenteen taukopaikan sijoittamista alueelle Porvoonväylän varteen. Ideana on hyödyntää nykyisiä levähdyspaikkoja siten, että yhtä näistä siirrettäisiin lännemmäksi, minkä ansiosta ei tarvittaisi useampia liittymiä. Mahdollisuuksia sijoittaa taukopaikka Östersundomiin ja sovittaa se alueen muihin toimintoihin ja reunaehtoihin, selvitetään tarkemmin vuoden 2024 aikana.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)
- Kaupunginkanslia (talous- ja suunnitteluosasto)

Tavoiteaikataulu: Selvitystyö tehdään vuoden 2024 aikana, mutta taukopaikan mahdollinen toteuttaminen olisi mahdollista arviolta vasta 2030-luvulla.

MONIPUOLISET KAUPALLISET PALVELUT

Kivijalkatiloja ja kauppakeskuksia, läheltä ja verkosta

Linjaukset ja niiden toteutuksen eteneminen

Kaupunki seuraa kaupan alan kehitystä ja luo muutostrendien aktiiviseen seurantaan menetelmiä ja toimintamalleja, joiden avulla muutostekijöitä voidaan ottaa nykyistä paremmin huomioon suunnittelussa ja päätöksenteossa. Kaupunki käy aktiivista vuoropuhelua alan keskeisten toimijoiden kanssa.

Kaikista toimialoista erityisesti kaupan alalla muutos on ollut rajua jo pitkään, mikä on näkynyt mm. työpaikkojen määrässä ja jakelukanavissa, muttei niinkään vielä kaupunkirakenteessa. Koska on selvästi nähtävissä, että muutostrendeissä on nyt vahvasti myös kaupunkitilan käyttöön vaikuttavia tekijöitä kuten esimerkiksi verkkokauppa ja sieltä tehtyjen ostosten erilaiset toimitustavat, lukuisien muiden palvelujen sijoittuminen isompien kauppojen yhteyteen ja sen vaikutukset kaupan tilatarpeisiin yms., muutostrendien seuraamista on tarpeen tehostaa sekä mahdollisuuksien mukaan ennakoita kehityskulkuja ja niiden maankäytöllisiä tai tilallisia vaikutuksia. Lisäksi on selvitettävä, miten liiketilojen määrästä saataisiin nykyistä kattavampi kokonaiskäsitely, jota voidaan myös jatkuvasti seurata.

Kaupungin asiantuntijat ovat tavanneet toistaiseksi kaupan alan toimijoita pääasiassa hankekohtaisesti. Tapaamisista on kuitenkin syytä tehdä säännönmukaisia, niin että eri toimijat tulevat tasapuolisesti huomioiduiksi ja että tapaamisissa on kaupungilta moniammatillinen edustus.

Vastuutahot:

- Kaupunginkanslia (elinkeino-osasto, strategiaosasto)
- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan pitkäkestoinen.

- Selvitystyö käynnistetään vuoden 2024 aikana.

Luodakseen osaltaan mahdollisuuksia kannattavalle liiketoiminnalle kaupunki huolehtii siitä, että liiketiloja kaavoitettaessa kiinnitetään huomiota alueen tilakannan oikeaan kokonaismitoitukseen ja huolehditaan tilojen mikrosaavutettavuudesta, erilaisten toimintojen mahdollistamisesta ja siitä, että tilojen läheisyyteen voidaan järjestää lyhytaikaista asiointipysäköintiä. Tilojen suunnittelussa tulee ottaa huomioon eri yritystoiminnan tilojen koolle ja muille ominaisuuksille asettamat vaatimukset, jotta varmistetaan tilojen soveltuvuus haluttuun käyttötarkoitukseen.

Kaupunki vaikuttaa osaltaan liiketilojen tarjontaan kaavoituksen, tontinluovutuksen ja luvituksen keinoin. Yritysten sijoittumismahdollisuuksiin tiloihin vaikuttavat monet tekijät kuten esimerkiksi yrityksen vuokranmaksukyky ja tilan ominaisuudet, mikrosijainti yms. Asuinkerrostalojen katutasoon toteutettavien uusien liiketilojen suunnittelussa pitäisikin pystyä nykyistä paremmin ottamaan huomioon yritystoiminnan edellytykset ja eri toimintojen vaatimukset rakennuksen elinkaaren aikana.

Kaupunki teettää uusien alueiden suunnittelun yhteydessä mm. kaupallisia selvityksiä, joiden avulla pyritään löytämään oikea mitoitus suhteessa tulevaan kysyntään. Kaupungilla on myös käytettävissään laajasti eri aineistoja kaupan alalta valmistelun tueksi. Kaupan toimialan voimakkaat muutokset ovat kuitenkin haaste, kun alueita ja tiloja joudutaan suunnittelemaan etupainotteisesti.

Bulevardikaupunginosiin ollaan kaavoittamassa liiketiloja asuinrakennusten katutasoon. Tässä yhteydessä tulisi selvittää, mitkä kaikki toiminnot perinteisten vähittäiskaupan, kahviloiden ja ravintoloiden sekä tiettyjen palvelujen ohella voisivat soveltua uusien rakennusten kivijalkoihin ja mitä vaatimuksia ne tiloille asettavat.

Kaupungin omistuksessa olevien tyhjen liiketilojen määrä on viime vuosien aikana lisääntynyt edelleen. Tyhjen tilojen joukossa on myös käytöstä poistuneita palvelutiloja kuten esimerkiksi päiväkotitiloja. Kaupunki kehittää parhaillaan uusia toimenpiteitä, jotta tulevina vuosina tyhjää liiketilaa olisi vähemmän. Kehittämistoimenpiteinä on tunnistettu mm. vuokrien hinnoittelu entistä markkinaehtoisemmaksi, liiketilojen vastuunjaon uudistaminen, tilojen tehokkaampi markkinointi ja joissain tapauksissa käytötarkoituksenmuutokset, mikäli liiketilan sijainti ei vastaa nykypäivän vaatimuksia.

Vastuutahot:

- Kaupunginkanslia (elinkeino-osasto, talous- ja suunnitteluosasto)
- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne, rakennukset ja yleiset alueet)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

- Selvitystyöt ajoittuvat eri tavoin.

Verkkokaupan kasvu sekä jakelun, noutopalveluiden ja logistiikan kehitys otetaan huomioon myös katu- ja liikennesuunnittelussa sekä liiketilojen suunnittelussa ja kehittämisessä. Kaupunki varmistaa omilla toimenpiteillään logistiikan toimintamahdollisuudet kaupunkitilassa ja edistää kestävien ratkaisujen syntymistä. Kaupunki toteuttaa katutilassa konkreettisia ratkaisuja verkkokaupan noudon, lastauksen ja jakelun toimintaedellytysten parantamiseksi ja samalla kävelyn ja pyöräilyn helpottamiseksi.

Kaupunki on lisännyt kuormauspaikkoja katutilaan. Lisäksi katutilassa on pysäköintikieltoja, joista voi tehdä jakelua. Uusia alueita suunniteltaessa kadunvarsipysäköinti on aikarajoitettua ja maksullista, mikä lisää todennäköisyyttä löytää vapaa paikka.

Kaupungilla on tavoitteena edistää jakelua tiiviiseen kaupunkiympäristöön soveltuvalta pienempikokoisella kalustolla. Jakeluhubeista on ollut kokeiluja. Verkkokaupan pienikokoisen tavarankuljetuksen ongelmana, että tällaisten kuljetusten oikeudesta käyttää pysäköintikieltoja tai kuormauspaikkoja on monenlaista tulkintaa, koska tavarat ovat yleensä helposti kannettavia. Tällöin ei välttämättä tarvitse päästä pysähtymään ihan oven viereen. Ruokakuljetuksille tai vastaaville kaupunki ei ole osoittanut omia pysähtymispaikkoja, vaan niitä koskevat samat pysähtymissäännöt kuin muillakin.

Verkkokaupan ja alustatalouden vaikutuksia tilatarpeeseen, logistiikkaan ja muuhun kaupunkirakenteeseen tulee selvittää yksityiskohtaisemmin tarkastellen kehitystä laajasti myös kansainvälisesti. Tuloksia voidaan jatkossa hyödyntää paremmin mm. verkkokaupan noudon ja jakelun toimintaedellytysten parantamiseksi katutilassa.

Vastuutahot:

- Kaupunginkanslia (elinkeino-osasto, strategiaosasto)
- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

- Selvitystyö käynnistetään vuoden 2024 aikana.

Päivittäistavarakaupan verkostoa vahvistetaan kaavoittamalla riittävä määrä muodoltaan, mitoitukseltaan ja huollon ratkaisuiltaan tarkoituksenmukaista kaupan tilaa, jotta mahdollistetaan alueellinen kilpailu ja kysyntää vastaavat lähipalvelut.

Kaupunki teettää laajempien alueen suunnittelun yhteydessä esim. kaavarunkoa laajentaessa kaupallisia selvityksiä, joiden avulla tarkastellaan kullekin alueelle sopiva päivittäistavarakaupan ja muiden liike ja palvelutilojen mitoitus. Kaikilla alueilla vähittäiskaupan alueellinen kilpailu ei kuitenkaan tällä hetkellä toteudu.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)
- Kaupunginkanslia (talous- ja suunnitteluosasto)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

Kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä valtion toimijoiden kanssa asemanseutujen toimintapotentiaalin toteuttamiseksi ja huolehtii osaltaan siitä, että monipuolisen palvelutarjonnan kehittämisedellytyksiä edistetään asemanseuduilla.

Asemaseutujen kaupallista ja muuta kehittämistä on hidastanut jo vuosia rakennusten ja maa-alueiden omistuksen hajautuneisuus sekä osin tästä johtunut yhteisesti sovittujen toimintamallien puuttuminen. Vuoden 2023 aikana on muutamilla asemanseuduilla (Malminkartano, Kannelmäki) toteutettu vain pienimuotoisia alueiden yleistä ilmettä parantaneita toimenpiteitä. Kaupunkiorganisaation sisällä samoin kuin eri toimijoiden kesken on loppuvuoden 2023 aikana tiivistetty yhteistyötä ja sovittu aikaisempaa selvemmin eri toimijoiden vastuista ja toimivallasta. Sen ansiosta asemanseutuja voidaan alkaa kehittää aikaisempaa systemaattisemmin.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)
- Kaupunginkanslia (talous- ja suunnitteluosasto)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

INNOVAATIOITA JA KESTÄVÄÄ KASVUA MAANKÄYTÖN KEINAIN

INNOVAATIOIDEN EDISTÄMINEN MAANKÄYTÖN JA RAKENTAMISEN KEINAIN

Linjaukset ja niiden toteutuksen eteneminen

Kaupunki edistää määrätietoisesti sellaisten alueiden kehittämistä, joissa on osaa-
mista ja innovaatioita edistäviä rakenteita ja palveluita kuten

- korkeakoulu- ja startupkampukset (mm. Viikki, Kumpula, Myllypuro)
- kokeilualueet eli kaupunginosat innovaatioita hyödyntävänä alueina (Kalasatama, Jätkäsaari, Pasila)
- laajat terveydenhuollon keskittymät (Meilahti ja Malmi).

Helsingin alueen korkeakoulukampusten kehittymistä innovaatio- ja yritystoiminnan keskittymisiksi on edistetty kaupunginkanslian elinkeino-osaston johdolla Kampusin-
kubaattorit-hankeella luomalla kampuksille vahvat yrityshautomotoiminnot, joiden tavoitteellaan synnyttävän vähintään 100 uutta yritystä vuodessa. Kampusinkubaatto-
reiden avulla lisätään alkuvaiheen yritysten määrää, tuetaan TKI-lähtöistä yritystoi-
mintaa ja parannetaan syntyneiden yritysten kasvumahdollisuuksia.

Kehittämistyön mahdollistaa kaupunginhallituksen osoittama kuuden miljoonan euron
erillisrahoitus esihautomo- ja hautomotoiminnan kehittämiseen vuosille 2021–2024.
Alueen korkeakoulut rahoittavat hautomopalvelujen kehittämistä saman verran kuin
kaupunki. Hautomopalveluita on kehitetty Helsingin yliopiston, Aalto-yliopiston, Met-
ropolian, Hankenin, Haaga-Helian, Taideyliopiston ja Arcadan kanssa, yhteensä 11
kampuksella.

Kampushautomoiden lisäksi kaupungin elinkeino-osasto on ollut mukana korkeakou-
lukampusten kehittämisessä muun muassa seuraavasti:

- Metropolia Ammattikorkeakoulun kanssa on syksyllä 2023 käynnistetty Myllypu-
ron rakennusalan osaamiskeskittymän kehittämisen hanke. Tavoitteena on syn-
nyttää tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TKI) ekosysteemi, joka osa-
listaa opiskelijat ja elinkeinoelämän sekä yhteiskunnan muut eri tahot ratkomaan
rakennusalan globaaleihin ja paikallisiin muutosilmiöihin liittyviä haasteita koko-
naisvaltaisesti yli teknologia- ja toimialarajojen.
- Vuonna 2023 tehtiin yhdessä Helsingin yliopiston kanssa selvitys yliopiston kes-
kustakampuksesta, jossa tunnistettiin kampuksen innovaatiopotentiaali ja kehit-
tämismahdollisuudet. Lisäksi yhteistyötä tehtiin ensimmäistä kertaa laadittavan
innovaatiotiekartan laatimisessa. Yhteisistä rajapinnoista ja uusista toimenpiteistä
sovitaan vuonna 2024.

- Vuonna 2022 laadittiin Helsingin yliopiston Kumpulan kampuksen innovaatiopotentiaalista selvitys, jonka tulosten perusteella käynnistettiin Kumpulan innovaatiokampus -hanke keväällä 2023. Tavoitteena on synnyttää yritykset ja yliopistotutkimuksen yhteen tuova tekoäly-, kestävyys ja deeptech -innovaatioalusta / -keskittymä sekä kehittää ja tarjota palveluita yliopiston, yritysten ja Ilmatieteen laitoksen yhteisten tutkimus- ja innovaatiohankkeiden syntymisen tueksi.
- Helsingin yliopiston Viikin kampusta on kehitetty vuodesta 2021 alkaen Viikki Innovation Platform & Food Lab -biokampuksen innovaatiokeskittymän kehittäminen -hankkeessa, jossa Viikin innovaatiotoimintaa ja -palveluita on lähdetty koodinoimaan yhteistyössä laajemman ekosysteemin kanssa. Lisäksi kaupungin edustajat ovat mukana Helsingin yliopiston vetämässä Viikin kampusneuvottelukunnassa, jonka ydintehtävänä on Viikissä tapahtuvan toiminnallisen yhteistyön, innovaatiotoimijoiden suhteiden ja kaikkia palvelevan infrastruktuurin ja sen hyödyntämisen jatkuva kehittäminen asiaa edistävien konkreettisten toimenpiteiden määrittelyn kautta. Kaupunki on yhteistyössä Viikin toimijoiden kanssa vuonna 2023 tuottanut Viikkiä koskevan työkirjan, jossa tarkastellaan tapoja kehittää Viikkiin kestäväntä kampuskaupunkia ja elävää laboratoriota elämälähtöisillä ratkaisuilla.

Viikin alue kehittyä monella tapaa (Lähde: Skyfoto / Helsingin kaupunki, aineistopankki)

Esimerkiksi Forum Viriumin koordinoimassa Fiksu kaupunki -hankkeessa edistettiin opastamiseen, vihreään infraan, kiertotalouteen ja valaistukseen liittyviä innovatiivisia ratkaisuja kaupunki uudistusalueilla. Elinkeino-osaston (Business Helsinki) koordinoimassa Mobility Lab Helsinki –hankkeessa on kehitetty uusia älyliikenneratkaisuja Länsisatama-Jätkäsaaren alueella jo usean vuoden ajan.

Helsingissä on käynnistetty ja toteutettu useita eri kaupunginosaan sijoitettavia innovaatiohankkeita yhteistyössä kaupungin toimialojen, yritysten, TKI-toimijoiden ja yritysten kanssa. Hankkeiden valmisteluun ja toteutukseen ovat osallistuneet myös Forum Virium Helsinki ja elinkeino-osasto.

Meilahden terveydenhuollon ja lääketieteen osaamiskeskittymää on vahvistettu Health Incubator Helsinki -yrityshautomon kautta. Sen toiminnasta vastaa elinkeino-osasto.

Vastuutahot:

- Kaupunginkanslia (elinkeino-osasto, aluerakentamisyksikkö)
- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

Kaupunki toimii esimerkkinä uusien innovaatioiden edistämisessä ja hyödyntämisessä ja kannustaa muita toimimaan samoin. Tietoa maankäytön ja rakentamisen innovaatiotoiminnasta jaetaan järjestelmällisesti ja hyvistä malliesimerkeistä kerrotaan laajasti. Keskeisten maankäyttö- tai rakennushankkeiden innovatiivisuutta ja uusimman tiedon hyödyntämistä arvioidaan eri alan asiantuntijoiden toimesta ennen päätöksentekoa.

Rakentamisen innovaatiotoimintaa on edistetty mm. kolmevuotisen Helsingin kiertotalouden klusteriohjelman avulla. Klusterissa edistetään erityisesti kiertotalouden mukaisten ratkaisujen kehitystä ja käyttöönottoa rakentamisessa. Klusterin toiminnassa on mukana yli 150 rakennusalan toimijaa. Toiminnasta vastaa Business Helsinki tiiviissä yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa.

Kaupunkiympäristön toimiala toteuttaa kaupungin innovaatorahaston rahoituksella Kalasatama Kaljaasi Fortunan katu energiapilotti -hanketta vuosina 2020–2025. Hankkeessa haetaan elinkaarikustannuksiltaan tehokkaita ratkaisuja toteuttaa nettonollarakennuksia kohtuuhintaisessa asuntotuotannossa. Hankkeessa suunnitellaan ja rakennetaan kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja. Rakennuksen energiaa kuluttavat ja tuottavat järjestelmät mitaroidaan hankkeen aikana. Rakennuksen valmistuttua seurataan ja analysoidaan kerättyä mittaustietoa sekä hankkeen erityisratkaisujen toteutuneita kustannuksia. Tuloksia hyödynnetään kaupungin omassa asuntotuotannossa ja jaetaan muiden toimijoiden käyttöön. Hankkeessa on mukana Aalto-yliopisto, joka varmentaa rakennuksen kulutustasot hankkeen tulosten varmentamiseksi.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)
- Kaupunginkanslia (talous- ja suunnitteluosasto, elinkeino-osasto)

Tavoiteaikataulu: Kehittämistoiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

- Kehittämisprojektit tai -ohjelmat ovat pääosin määräaikaisia.

Kaupunki panostaa määrätietoisesti valittuihin edelläkävijähankkeisiin esimerkiksi kiertotalous- tai energiaratkaisujen kehittämiseksi ja varmistaa näille maankäytölliset edellytykset.

Rakentamisen innovaatiotoimintaa on edistetty mm. kolmevuotisen Helsingin kiertotalouden klusteriohjelman avulla. Klusterissa edistetään erityisesti kiertotalouden mukaisen ratkaisujen kehitystä ja käyttöönottoa rakentamisessa. Klusterin toiminnassa on mukana yli 150 rakennusalan toimijaa.

Klusteriohjelmassa on toteutettu innovaatiohaasteita ja pilotteja, joissa yritykset ovat voineet kehittää uusia rakentamisen kiertotalouden ratkaisuja. Klusteriohjelma on tehnyt tiivistä yhteistyötä myös korkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa ja mahdollistanut uusia kiertotalous ratkaisuja myös kaupungin omissa kiinteistöissä.

Kiertotalous rakentamisessa vaatii sekä vakituista (varastot, kierrätysalueet kaivumassoille, kiviainekselle, purkumateriaaleille jne.) että tilapäistä (kierrätys työmaalla) tilaa myös tiiviimmin rakennetussa kaupunkiympäristössä. Kiertotalouden klusteriohjelman käymissä keskusteluissa yritysten kanssa on noussut esiin vaikeus löytää tuotannollisia tiloja tai tontteja sekä hankaluus asioida kaupungin kanssa aiheeseen liittyen. Tietoa on vaikea saada ja yhteyden luominen oikean tahon kanssa kestää liian kauan.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)
- Kaupunginkanslia (talous- ja suunnitteluosasto, elinkeino-osasto)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

KIERTOTALOUS

Linjaukset ja niiden toteutuksen eteneminen

Kaupunki mahdollistaa monipuolisen ja innovatiivisen kiertotaloustoiminnan alueellaan ja varmistaa, että tilatarpeiltaan erilaisille kiertotaloustoiminnoille löytyy sijaintipaikkoja kaupungin alueelta. Tämä edellyttää analyysiä sijaintipaikkojen riittävydestä ottaen huomioon erityisesti materiaalin käsittelyn ja kuljetusten logistiset vaatimukset. Yhteistyötä seudun kuntien ja seudullisten toimijoiden (mm. HSY) kanssa lisätään.

Kattavaa selvitystä kiertotaloustoiminnoille soveltuvista sijaintipaikoista ja niiden riittävydestä ei ole tehty. Helsingin kiertotalouden klusteriohjelma on omalta osaltaan edistänyt asiaa, mutta sijaintipaikoista on selkeä puute. Kaupungin massakoordinaattori on teettänyt teknisen huollon alueille (kaivumassat, lumen vastaanottoalueet) tarkastelun, joka on esillä paikkatietovipusessa. Tarkastelu päivitetään muutaman vuoden välein.

Kaupungin omien maamassojen kierrätyspaikkoja on saatu muutama lisää, mutta tuotannolliset toimijat joutuvat etsimään tontteja toimintaansa yhä kauempaa Helsingistä. Rakentamiseen liittyvien kiertotalousyritysten käyttämä materiaali on painavaa ja tilaa vievää. Kasvavat kuljetuskustannukset syövät toiminnan tuottavuutta ja lisäävät logistiikan päästöjä. Rakennusosien uudelleenkäyttöön liittyvä kannattava liiketoiminta vaatii useita varastoja ympäri pääkaupunkiseutua. Tälle toiminnalle olisi hyvä löytää sopivaa tilaa yhdessä alan yritysten kanssa.

Kiertotalouden ja elinkaarikestävyyden toteutumista kaupungin infrarakentamisen suunnittelussa sekä rakennuttamisessa selvitettiin vuonna 2023 kiertotalouskyselyn sekä -haastatteluiden avulla osana kierto- ja jakamistalouden toimenpideohjelmaa. Haastatteluissa tarkasteltiin hankkeita eri maankäytön sekä infrarakentamisen suunnitteluvaiheista, mukaan lukien rakennuttamisvaihe, joissa oli alustavien tietojen mukaan toteutettu kiertotalouden mukaisia toimenpiteitä. Työssä selvisi kiertotalouden toteutumisen olevan riippuvainen tilaaja- ja suunnitteluorganisaatioiden asiantuntijuudesta ja yksittäisten hankkeiden tavoitteista.

Kiertotalouden jalkauttamisen katsottiin edellyttävän suunnitelmallisuutta ja selkeitä käytäntöjä, kuten suunnitteluasiakirjoihin kirjattavia periaatteita. Lisäksi esiin nousivat hankkeiden ja sidosryhmien välinen kommunikaatio sekä yhteistyö, jotka tukevat mm. muodostuvien kaivu- ja purkumateriaalien hyötykäyttöä kaupungin sisällä. Edelleen rakentamisen toteuttaminen alueellisesta näkökulmasta tukisi materiaalien kiertoa sekä infrarakentamisen vähähiilisyttä eri suunnitteluvaiheiden sekä hankealueiden välillä. Työtä jatketaan laatimalla kiertotaloustoimintaa tukevia periaatteita ja asiakirjoja suunnitteluprosessin tueksi.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)
- Kaupunginkanslia (elinkeino-osasto, aluerakentamisyksikkö)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

Kaupunki edistää kierto- ja jakamistalouden tiekartan toimenpiteitä mm. kehittämällä ja pilotoimalla kiertotalouden kriteereitä tontinluovutusehdoissa sekä edistämällä maamassojen ja purkumateriaalien hyötykäytön toimenpideohjelmasta.

Tontinluovutusehtojen kriteerejä kiertotalouden näkökulmasta on kehitetty muiden kaupunkien kanssa osana kiertotalouden klusteriohjelman toimintaa. Kaupunkiympäristön toimiala vastaa maamassojen ja purkumateriaalien toimenpideohjelmasta.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)
- Kaupunginkanslia (talous- ja suunnitteluosasto, elinkeino-osasto)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

DIGITAALINEN INFRASTRUKTUURI

Linjaus ja sen toteutuksen eteneminen

Kaupunki tavoittelee konesalien sijoittumista Helsinkiin niin, että datainfrastruktuurille luodaan hyvä pohja ja hukkalämmöt voidaan hyödyntää energijärjestelmässä.

Viikinmäen energiakorttelin hyväksytyssä asemakaavassa on varattu paikka konesalitoiminnalle.

Helsingin omistamien maa-alueiden soveltuvuutta konesalikäyttöön energian saataavuuden ja sijainnin osalta on selvitetty kaupungin, Helenin ja Helsinki Partners Oy:n yhteistyössä. Selvitystyötä tulee vielä jatkaa niin, että tarkastelussa otetaan huomioon erityisesti kiinteistöt ja maa-alueet, joiden käyttö muuhun tarkoitukseen on hankalaa. Samalla tulee selvittää keinoja myös olemassa olevien Helsingissä toimivien konesalien sekä kaupan ja muun yritystoiminnan hukkalämpöjen saamiseksi kaukolämpöverkon käyttöön. Konesalitoimijoita ja kiinteistösijoittajia haastatellaan tarpeiden ja investointihalukkuuden selvittämiseksi. Lopuksi tulee laatia toimintamalli, miten liidit otetaan vastaan ja mitkä tahot kytkeytyvät mukaan valmisteluun.

Vastuutahot:

- Helen
- Helsinki Partners
- Kaupunginkanslia
- Kaupunkiympäristön toimiala

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

- Tarkempi suunnitelma toimintatavoista valmistellaan vuoden 2024 aikana.

KAIKILLE ELÄMYKSELLINEN HELSINKI

KESTÄVÄ MATKAILU

Linjaukset ja niiden toteutuksen eteneminen

Kaupunki huolehtii luovuttaessaan tonttejaan ja järjestäessään suunnittelu- yms. kilpailuja, että kaavoituksen ja kilpailujen ehdoilla mahdollistetaan uusien toimijoiden ja konseptien sijoittuminen Helsinkiin. Toimijoilta edellytetään sitoutumista kansainvälisesti tunnustettuihin ympäristösertifikaatteihin.

Ennen koronapandemiaa Helsingissä vireillä yli 30 hotellihanketta. Tuolloin kaupunki aktiivisesti houkutteli ulkomaisia sijoittajia ja operaattoreita Helsinkiin lisätäkseen majoituskapasiteettia ja monipuolistaakseen tarjontaa. Hankkeiden joukossa oli niin uusia ulkomaisia kuin myös kotimaisia toimijoita. Erityisesti erilaisten huoneistohotellien määrä kasvoi merkittävästi tuon aikaisten hankkeiden myötä.

Koronapandemian aikana rakenteille lähteneistä hotelleista suurin osa on valmistunut, osa valmistuu vuoden 2024 aikana. Hankkeet ovat kasvattaneet Helsingin majoituskapasiteettia useilla tuhansilla huoneilla. Sen sijaan vuoden 2022 ja 2023 aikana uusia toimijoita on rantautunut Helsinkiin hyvin vähän (Kinos Holding, NH Hotel Group Part of Minor Hotels). Kaupunki ei ole vuoden 2021 jälkeen enää aktiivisesti houkuttellut ulkomaisia toimijoita ja operaattoreita hotellisektorille.

Vuosien 2018–2020 ns. hotellibuumissa matkailun kasvunäkymät ja hotelliinvestointien kannattavuus vaikuttivat hankkeiden määrään enemmän kuin asema-kaavoituksessa tai kilpailuissa esitetyt ehdot, joskaan niiden ei myöskään voi väittää sulkeneen pois uusia toimijoita. Käytännössä kaikilla uusilla hankkeilla on jonkinlainen ympäristösertifikaatti ja hotellitoimijat sitoutuvat kestävän matkailun tavoitteisiin.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)
- Kaupunginkanslia (elinkeino-osasto)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

Helsinki lisää ja monipuolistaa suunnitelmallisesti majoituskapasiteettia kaupungin alueella yksityisillä hankkeilla. Tarjonnan monipuolistamiseksi kaupunki houkuttelee aktiivisesti uusia hotellitoimijoita ja -investointeja painottaen erityisesti seuraavia laatuvaatimuksia

- laajentaa tarjontaa keskittyen erityisesti luxury- ja economy-luokan hotelleihin sekä erilaisiin innovatiivisiin konsepteihin,
- saada kaupunkiin sijoittumaan uusia kansainvälisiä ketjuja.

Lisätäkseen majoituskapasiteettia ja monipuolistaakseen tarjontaa kaupunki houkutteli ennen koronapandemiaa aktiivisesti ulkomaisia sijoittajia ja operaattoreita Helsinkiin. Tuolloin Helsingissä oli enimmillään vireillä yli 30 hotellihanketta. Osa hankkeista on jo valmistunut, osa on vielä käynnistymättä. Osa hankkeista on viivästynyt valituksen takia. Hankkeiden joukossa oli niin uusia ulkomaisia kuin myös kotimaisia toimijoita ja konsepteja. Valmistuneet hankkeet ovat paitsi kasvattaneet myös monipuolistaaneet Helsingin majoituskapasiteettia. Vuoden 2024 aikana aukeaa vielä kaksi hotelliä, jotka ovat uusia toimijoita Helsingin markkinassa.

Vuosien 2022 ja 2023 aikana uusia toimijoita on rantautunut Helsinkiin hyvin vähän. Kaupunki ei myöskään ole vuoden 2021 jälkeen enää aktiivisesti houkuttellut ulkomaisia toimijoita ja operaattoreita hotellisektorille. Vireillä on kuitenkin edelleen vielä noin 20 hanketta, joiden joukossa on muutama ulkomainen toimija.

Tavoitetta voidaan pitää edelleen ajankohtaisena, mutta aktiiviset toimenpiteet ulkomaisten toimijoiden ym. houkuttelemiseksi on perusteltua käynnistää uudelleen vasta, kun taloustilanne niin rakennusosalalla kuin kuluttajienkin keskuudessa on parantunut. Tässä tilanteessa kaupungin on perusteltua keskittyä edistämään jo vireillä olevien hankkeiden valmistumista.

Vastuutahot:

- Kaupunginkanslia (elinkeino-osasto)
- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)
- Helsinki Partners

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan pääosin jatkuvaa. Aktiiviset markkinointitoimenpiteet on perusteltua käynnistää uudelleen vasta 2026 tai myöhemmin.

TAPAHTUMAT JA KULTTUURI

Linjaukset ja niiden toteutuksen eteneminen

Kaupunki jatkaa nykyisten ja kehitteillä olevien tapahtuma-alueiden ja tilojen kehittämistä tapahtumien tiekartan mukaisesti ja niin, että tapahtumajärjestämisen edellytykset otetaan suunnittelussa huomioon riittävän varhain.

Tapahtuma-alueita kehitetään rakentamalla tapahtumatoiminnalle tarpeellisia sähkö- ja vesiliittymiä alueiden korjaushankkeiden yhteydessä. Lähivuosina nämä toteutetaan esimerkiksi Kaisaniemen puistoon ja Senaatintorille. Myöhemmin toteutuviissa korjaushankkeissa selvitetään suunnitteluvaiheessa tarkemmin tapahtumatoiminnan tarpeet, joita pyritään korjaushankkeiden yhteydessä toteuttamaan.

Tapahtumajärjestäjille suunnatut tapahtuma-aluekortit päivitetään vuonna 2024. Kantakaupungin yleisten alueiden käytön periaatteet -selvityksessä otetaan huomioon tapahtumatoiminnan ja laajemmin elinkeinotoiminnan tarpeet ja mahdollistaminen yleisillä alueilla mahdollisimman kattavasti.

Helsingin matkailun ja tapahtumien toimintaohjelma 2022–2026 on hyväksytty kaupunginhallituksen elinkeinojaostossa 9.5.2022. Se ohjaa kaupunkikonsernin toimintaa matkailu- ja tapahtuma-alojen pitkäjänteisen kehittämisen tukena. Toimintaohjelmassa mm. linjataan, että kaupungissa tulee tehdä kokonaisvaltaista, entistä suunnitelmallisempaa ja pitkäjänteisempää matkailun ja tapahtumien kehittämistä osana kaupunkiympäristön suunnittelua ja rakentamista. Vuonna 2024 valmistuva Matkailun ja tapahtumien Master Plan eli karttapohjainen kokonaisvaltainen kehittämissuunnitelma määrittelee matkailun ja tapahtuma-alueiden kehittämisen pitkän tähtäimen tavoitteet.

Tapahtumajärjestäjille tarjottua ohjeistusta on selkeytetty ja laajennettu kaupungin verkkosivujen uudistamisen yhteydessä. Elintarvikeneuvontaan liittyviin ohjeisiin on toteutettu virkakielitarkistus ja muutettu ohjeita yleiskielelle, mikä lisää niiden saavutettavuutta ja helpottaa yritysten tiedonsaantia.

Elämyksellistä ja kestäväää toimintaa on tuettu myös julkaisemalla tapahtumien hiilijalanjäljen laskuri tapahtumajärjestäjien käyttöön. Lisäksi valmistellaan sosiaalisen vastuullisuuden opasta, joka edelleen vahvistaa vaikuttavuuden ja kestävyuden toteutusta tapahtumatoiminnassa.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristön toimiala (palvelut ja luvat / alueiden käyttö ja valvonta, ympäristöpalvelut, maankäyttö ja kaupunkirakenne)
- Kaupunginkanslia (viestintäosasto)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

Parannetaan julkisen kaupunkitilan saavutettavuutta erilaisia toimintoja huomioiden sekä lisätään mahdollisuuksia kulttuuritoiminnalle väliaikaistoiminnan, jatkuvan aluekartoitusten ja place-making ajattelun keinoin.

Kaupunkiuudistusalueilla on tehty useita placemaking-kokeiluja viimeisen kahden vuoden ajan alkaen Malmilta ja laajeten kesällä 2024 kaikille kaupunkiuudistusalueille.

Kulttuurin ja vapaa-ajan ja kaupunkiympäristön (rakennukset ja yleiset alueet) toimialojen yhteistyönä on vuonna 2023 aloitettu kartoitus tilojen väliaikaiskäyttömahdollisuuksista kulttuuritoimijoille tai -toiminnoille. Työ jatkuu vuonna 2024 ottamalla käyttöön operaattorimalli. Tähän liittyen kaupunki tiivistää yhteistyötä myös julkisen tilan placemaking-hankkeiden kanssa erityisesti kulttuurikeskusten kanssa.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristön toimiala (rakennukset ja yleiset alueet)
- Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- Kaupunginkanslia (aluerakentamisyksikkö)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on jatkuvaa.

Kevennetään kaupungin tapahtumille asettamia lupa- ja ilmoitusvaatimuksia.

Kaupungin rakennusjärjestys määrittelee sen, mikä pituiselta tapahtumalta edellytetään toimenpideluvan hakemista. Aiemmin toimenpidelupaa oli haettava, jos tapahtuma rakentamis- ja purkamisajat huomioon ottaen kesti kaksi viikkoa. Kaupungin uudessa rakennusjärjestyksessä, joka hyväksyttiin 24.5.2023 kaupunginvaltuustossa, toimenpideluvasta vapautettujen tapahtumien kesto on pidennetty kahteen kuukauteen. Tämä helpottaa huomattavasti tapahtumien järjestämistä.

Tapahtumien järjestämiseen liittyvien pilottien avulla on lisäksi pyritty helpottamaan kaupallisten tapahtumatoimijoiden toimintaa kaupungin yleisillä alueilla. Pilotit toteutetaan tiiviissä yhteistyössä tapahtumajärjestäjien kanssa ja kokemukset kerätään yhteen. Niistä tehdään tarvittavat johtopäätökset sekä linjaukset pilottien jatkumisesta sekä alueiden käytöstä myös kaupalliseen tapahtumattomintaan. Vuonna 2023 toteutettiin kolme tapahtumapilottia: Lauri Tähkän keikka ja U Nation festivaali Kansalaisympäristössä sekä Mamma Mia musikaali Kaivopuistossa. Pilotteja on tarkoitus toteuttaa jatkossakin.

Ympäristönsuojelumääräyksissä päiväaikaiset ulkoilmatapahtumat on pääsääntöisesti vapautettu meluilmoituksen tekemisvelvollisuudesta. Ympäristönsuojelumääräyksissä on annettu näiden tapahtumien järjestämiseksi tarpeellinen ohjeistus mm. äänentoistolaitteiden käytöstä ja tiedotuksesta. Yöaikaisista kello 22 jälkeen jatkuvista, äänentoistolaitteita ulkotiloissa käyttävistä, tapahtumista pitää tehdä meluilmoitus. Viranomaisen päätöksenteon ennakoitavuutta edistetään kolmevuotisilla päättymisaikalinjauksilla, joissa suosituimmille tapahtumapaikoille on ennakolta määritetty sallittujen yöaikaisen tapahtumien lukumäärä. Tapahtumanjärjestäjä voi tehdä meluilmoituksen sähköisesti Lupapiste-palvelun kautta.

Kansallisesta Luvat ja valvonta –palvelusta yrittäjä saa tietoa tarvittavista lupakäytännöistä ja voi hakea suoraan tapahtumaan tarvittavat luvat riippumatta siitä, kuka viranomainen vastaa niiden myöntämisestä. Palvelu on pilottivaiheessa ja siirtyy laajemmin käyttöön vuoden 2024 aikana.

Vastuutaho:

- Kaupunkiympäristön toimiala (palvelut ja luvat)
- Kaupunginkanslia
- Helsingin kaupungin Tapahtumasäätiö

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

- Osa kehittämistoimenpiteistä valmistellaan vuoden 2024 aikana.

Kaupungin omistamia tiloja avataan monipuolisesti tapahtumia tukevaan käyttöön.

Tapahtumakäytön sujuvuutta ja tapahtumajärjestäjille suunnattuja palveluja on kehitetty tarjoamalla useita uusia digipalvelukanavia. Kaikille avoimiin, maksuttomiin ja alle 200 henkilön tapahtumiin voi varata tapahtumapaikan suoraan Varaamosta vastikkeetta. Varaamon käytön laajeneminen myös maksullisiin tapahtumiin ei ole toteutunut aiemmin suunnitellussa aikataulussa eikä tällä hetkellä ole varmaa tietoa jatkosta.

Vastuutaho:

- Kaupunkiympäristön toimiala (palvelut ja luvat)
- Kaupunginkanslia (Digi-Helsinki)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

MERELLINEN HELSINKI

Linjaukset ja niiden toteutuksen eteneminen

Helsingin merellistä vetovoimaa ja toimivuutta vahvistetaan. Kaavoituksen keinoin, kunnallistekniikan ratkaisuilla ja lupakäytäntöjen kehittämisellä sekä yritys yhteistyöllä varmistetaan, että saaristo, rannikko ja meri tarjoavat toimivan alustan yritysten tuot- tamille palveluille ja uutta luovalle elinkeinotoiminnalle. Merellisessä ympäristössä jär- jestetään kansainvälisesti ainutlaatuisia tapahtumia yhteistyössä saariston muiden maanomistajien ja palveluntuottajien kanssa.

Merellinen Helsinki -ohjausryhmä on järjestäytynyt uudelleen: puheenjohtajuus on siirretty kaupunkiympäristön toimialalle, jossa on lisäksi syksyllä 2023 aloittanut uusi merellisten hankkeiden projektijohtaja. Kaupunkiympäristötoimiala sekä kulttuuri- ja vapaa-ajantoimiala työskentelevät tiivisti virkistysaerien kehittämiseksi sekä toi- mialojen välisten vastuurajausten selkeyttämiseksi ja toimintojen tehostamiseksi. Useita monipuolisia merellisiä liiketoiminta- ja virkistyskäyttöä mahdollistavia kaavoja on viety eteenpäin. Merellistä liiketoimintaa mahdollistavia infrarakenteita on toteutet- tu ja toteutetaan esimerkiksi Hietalahden rannoilla.

Kaupunki järjestää merellisiä tapahtumia laajassa yhteistyössä merellisten toimijoiden kanssa. Vuonna 2024 suurin merellinen tapahtuma Helsingissä on Tall Ships Races 2024, joka järjestetään 4.-7.7.2024.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristötoimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne, rakennukset ja yleiset alueet)
- Kulttuuri- ja vapaa-ajantoimiala (liikuntapalvelukokonaisuus)
- Kaupunginkanslia
- Helsingin kaupungin Tapahtumasäätiö

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

Kaupunki vahvistaa yhteistyötä merellisiä palveluita tuottavien yritysten kanssa. Saaristossa on toimivat huoltopalvelut sekä muut yritystoimintaa tukevat puitteet. Kehit- tämällä vesiliikennettä ja digitalisoinnilla parannetaan merellisten palveluiden saavu- tettavuutta ja hyödynnettävyyttä.

Yhteistyötä merellisiä palveluita tuottavien yritysten kanssa on tiivistetty ja vuorovai- kutusta parannettu osana eri tapahtumien järjestämistä sekä merellisen Helsingin ke- hittämissankkeita. Vesiliikennetoimijoita on osallistettu vesiliikenteen kehitystyöhön kuten päästöttömien ratkaisuiden löytämisen, liikennöintiäkataulujen digitalisoinnin sekä merellisten tukitoimintojen suunnittelun osalta. Merellisen huollon tukikohdan suunnittelua edistetään vahvasti Kruunuvuoren rannan Haakoninlahti 2 - asemakaava-alueella. Lisäksi Helsingin kaupunki järjestää Meriseminaari - kumppanitapahtuman maaliskuussa 2024.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristötoimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne, rakennukset ja yleiset alueet)
- Kulttuuri- ja vapaa-ajantoimiala (liikuntapalvelukokonaisuus)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

Kestävyys ja pitkän tähtäimen suunnittelu toteutuvat merellisissä toiminnoissa. Tämä tarkoittaa mm. Eteläsataman ja Makasiinirannan kunnianhimoista kehittämistä sekä innovatiivisia kokeiluja kuten lauttaliikenteen sähköistämistä.

Eteläsataman ja Makasiinirannan kaavoitus- ja kehitystyötä edistetään kokonaisuutena. Makasiinirannasta kehitetään toiminnallisesti vilkasta, miellyttävää ja merellistä kokonaisuutta osana Eteläsataman rantoja. Helsingin kaupunginvaltuusto käsittelee 14.2.2024 Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön pääomittamista, mikä on edellytys uuden arkkitehtuuri- ja designmuseon toteutumiselle.

Helsingin merialueiden yhteysalus- ja lauttaliikenteen kehittämiseksi on perustettu vesiliikenne- ja laituriryöryhmä, jonka pääteemana on kehittää mahdollisuuksia vesiliikenteen sähköistämiseksi sekä muille päästöttömän vesiliikenteen ratkaisuille. Pihlajasaareen on suunniteltu ja kilpailutetaan päästöttömä vesiliikennettä. Päästötön vesiliikenne on yksi Merellinen Helsinki -ohjausryhmän ajankohtaisista pääteemoista.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristötoimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne, rakennukset ja yleiset alueet)
- Kulttuuri- ja vapaa-ajantoimiala (liikuntapalvelukokonaisuus)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

Helsinki vaalii meriluontoaan. Ympäristötietoisuus on mahdollisuus uudentyyppisen liiketoiminnan ja tuoteinnovaatioiden kehittämiseksi, esimerkiksi ekologisille majoituskonsepteille.

Helsingin kaupunki jatkaa yhdessä Turun kaupungin kanssa Itämeren pitkäjänteistä suojelua yhteisellä toimenpideohjelmalla. Alkuvuonna 2024 julkaistaan jo neljättä kertaa yhteinen Itämeren suojeluohjelma kaudelle 2024–2028. Toimenpideohjelma on laajan yhteistyön tulos, joka on poikanut useita tuoteinnovaatioita sekä tutkimustöitä.

Meriluonnon suojelu sekä ympäristötietoisuus on myös osana kaupungin omien merellisten hankkeiden suunnittelua ja hankeohjelmia. Hyvänä esimerkkinä esimerkiksi roskat ja mikromuovien erottelevien lumensulatuslaitteiden kehitystyö ja kokeilut.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristötoimiala

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

YRITYSTEN PALVELUA ASIAKASLÄHTÖISESTI

YRITYSTEN PALVELUN PARANTAMINEN

Linjaukset ja niiden toteutuksen eteneminen

Kaupunki jatkaa yrityksille suunnattujen palvelupolkujen kehittämistä selkeyttämällä prosessejaan ratkaisukeskeisen, läpinäkyvän, tasapuolisen, ripeän ja ennakoitavissa olevan palvelun aikaansaamiseksi. Palvelujen löydettävyyttä parannetaan ja prosesseissa hyödynnetään monialaista asiantuntijuutta.

Tekeillä olevan Helsingin kantakaupungin yleisten alueiden käytön kuvauksen tavoitteena on laatia käsikirja, johon kootaan toimialan yhteiset tavoitteet ja periaatteet yleisten alueiden palveluiden väliaikaiselle käytölle. Käsikirja, johon on koottu ne reunaehdot, millä kaupunkitilassa ja sen yleisillä alueilla toimitaan, on suunnattu kaupungin sisäiseen asiantuntijakäyttöön ja toimialan sisäisen yhteistyön sujuvoittamiseksi. Käsikirjan käyttöönotto selkeyttää sisäisiä toimintamalleja ja prosesseja, minkä ansiosta asiakkaan palvelupolku nopeutuu ja muuttuu läpinäkyvämmäksi. Työtä jatketaan tuottamalla asiakkaille yhä tarkempaa tietoa käytettävissä olevista yleisistä alueista mm. tapahtumiin (tapahtuma-aluekorttien kehittäminen).

Kaupunki on katutöiden osalta tekemässä siirtymää Haitattomaan-järjestelmään, jonka avulla asiakkaat pystyvät hakemaan katutöihin liittyviä lupia ja samalla kartoittamaan haittaa, joka töistä aiheutuu. Jatkossa palvelussa pystyisi myös näkemään alueen muut hankkeet, jotta yhteensovittaminen ja aikatauluttaminen helpottuisi.

Vuokrauseriaatteita ja ohjeita mm. lasitettujen katuterassien osalta on päivitetty ja tänä vuonna jatketaan ketterien kioskien kanssa.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristötoimiala (palvelut ja luvat)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

Palveluprosessien digitalisoimista jatketaan ja ohjeistuksia parannetaan erilaiset kohderyhmät huomioon ottaen.

Kaupunkiympäristön toimialalla (palvelut ja luvat) yrityksille suunnattua asiakaspalvelua on kehitetty mm. laajentamalla mallivastausten kirjastoa.

Vuonna 2023 käyttöönotettu Telia ACE -palvelun mahdollistaa ns. sähköpostiringeistä luopumisen ja parantaa asiakasprosessin hallintaa, seurattavuutta ja raportointia. Pilvessä toimivaan puheluiden kontaktienhallintajärjestelmään voidaan integroida mm. yhteissähköposteja, mikä mahdollistaa monikanavallisen asiakaspalvelun.

Telia ACE:ssa on integroitu mahdollisuuksia erilaisiin kaupunkiympäristön toimialalla käytettäviin taustajärjestelmiin, jolloin puhelinpalvelusta ja sähköpostien käsittelystä saadaan tulevaisuudessa tehokkaampaa ja asiakasystävällisempää. Palvelu esimerkiksi tunnistaa asiakkaan puhelinnumeron perusteella asiakkaan, jolloin taustajärjestelmästä aukeaa asiakkaan tiedot. Järjestelmän otetaan käyttöön vaiheittain.

Vastuutahot:

- Kaupunkiympäristön toimiala (palvelut ja luvat)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa.

Kaupunki pyrkii auttamaan erityisesti pieniä yrityksiä ja yhdistyksiä löytämään uusia toimitiloja silloin, kun tilojen poistuminen johtuu kaupunkiorganisaation omista päätöksistä.

Kaupunkirakenteen tiivistyessä erityisesti pieniltä yrityksiltä tulee jatkossakin poistumaan toimitiloja myös kaupunkiorganisaation päätöksistä johtuen esimerkiksi kohteissa, joissa käyttötarkoitus muuttuu tai purettaessa vanhoja ostoskeskuksia. Osalle yrityksistä voi järjestyä uudet tilat uudisrakennuskohteesta, mutta tällöinkin rakentamisen ajaksi tarvitaan väistötila, mikäli yritystoiminnan halutaan jatkuvan keskeytettä.

Kaupunkiympäristölautakunnasta alun perin lähteneeseen toiveeseen viitaten kaupungin asiantuntijat ovat hahmotelleet toimintamallia, jonka avulla em. kaltaisille tällaisille toimijoille voitaisiin helpommin löytää uudet toimitilat, kun tilojen poistuminen johtuu kaupunkiorganisaation päätöksistä. Yritysmuutteisella toimintatavalla varmistettaisiin samalla myös hankkeiden sujuva eteneminen.

Kaupungin ei tule itse lähteä etsimään korvaavia tiloja, koska tällaista palvelua tarjoavia yrityksiä on useita. On jopa mahdollista, että kaupungin nykyiset puitesopimukset mahdollistavat ideoidun palvelun välittämisen yrityksille.

Toimintamallin yksityiskohdat ovat kaupungin sisällä vielä toistaiseksi sopimatta. Toimintamallin vastuutahot ja oikea-aikainen tiedonsaanti poistuvista tiloista on pysyttävä varmistamaan, jotta palvelupolku toimisi. Myös yksityisen sektorin toimijoiden informoinnista liittyen kaupungin tahtotilaan on huolehdittava.

Vastuutahot:

- Kaupunginkanslia (elinkeino-osasto): toimintamallin jatkokehittäminen
- Kaupunkiympäristön toimiala (maankäyttö ja kaupunkirakenne)
- Kaupunginkanslia (aluerakentaminen)

Tavoiteaikataulu: Toiminta on jatkuvaa.

- Toimintamallia tarkennetaan ja se viedään käytäntöön vuosien 2024–2025 aikana.

SEURANTARAPORTIN LAADINTAAN OSALLISTUNEET

Ilkka Aaltonen, kaupunkiympäristön toimiala
Ida Björkbacka, kaupunginkanslia
Tuomas Hakala, kaupunkiympäristön toimiala
Hanna Harris, kaupunkiympäristön toimiala
Kimmo Heinonen, kaupunginkanslia
Juha Hietanen, kaupunkiympäristön toimiala
Heidi Humala, kaupunginkanslia
Mira Jarkko, kaupunginkanslia
Anne Karlsson, kaupunkiympäristön toimiala
Kati Kiyancicek, kaupunginkanslia
Kimmo Kuisma, kaupunginkanslia
Pihla Kuokkanen, kaupunkiympäristön toimiala
Elina Luukkonen, kaupunkiympäristön toimiala
Minna Maartola, kaupunginkanslia (projektinjohtaja)
Henri Mikkola, kaupunginkanslia
Päivi Munther, kaupunginkanslia
Heini Olkkonen-Kerman, kaupunkiympäristön toimiala
Janne Prokkola, kaupunkiympäristön toimiala
Pasi Rajala, kaupunkiympäristön toimiala
Tarja Posti, kaupunkiympäristön toimiala
Mikko Suominen, kaupunkiympäristön toimiala
Max Takala, kaupunginkanslia
Ritva Tanner, kaupunginkanslia
Vili Tuomisto, kaupunkiympäristön toimiala
Arttu Vainio, kaupunginkanslia
Henna Vennonen, kaupunkiympäristön toimiala
Nina Vesterinen, kaupunginkanslia
Laura Yrjänä, kaupunkiympäristön toimiala